

doplněny širokou řadou fotografií od dětských z rodné Studénky až ke snímům z let devadesátých, jako je třeba společný snímek s M. Thatcherovou. Vystaveno bylo také několik osobních předmětů, například tradované rádio, které používal jako zvukovou clonu proti odposlechu soukromých rozhovorů.

Návštěvníci výstavy mohli také zhlédnout videoprojekci filmových dokumentů o kardinálově životě, vyslechnout vzpomínky osobních pamětníků a zúčastnit se dvoudenního sympozia, které se pokusilo nahlédnout na tuto osobnost zejména v souvislosti s komunistickou diktaturou.

Celý projekt byl důstojnou připomínkou člověka, který se stal ztělesněním pevnosti víry, lásky k církvi a odevzdanosti do Boží vůle.

Hedvika Novotná

Mexické dobrodružství Maxmiliána Habsburského

8. 7. – 31. 10. 1999, Velký sál Lp

Autor výstavy: PhDr. Lubomír Sršeň
Komisař výstavy: PhDr. Lubomír Sršeň
Grafické řešení expozice: Adjust art-design

Architektonické a výtvarné řešení: Ing. arch. Jan Šmejkal

Propagace: Miroslav Říha

Odkaz dr. Františka Kasky, osobního lékárníka císaře Maxmiliána II. Habsburského, získalo Národní muzeum v Praze v roce 1909. Vzhledem k omezeným prostorovým možnostem muzea je po většinu času jeho místo v depozitáři. O to vzácnější jsou pak okamžiky, kdy může být vystaven. Díky podpoře velvyslance Spojených států mexických se tak mohlo stát právě v Lobkovickém paláci, na výstavě, která volně navazovala na výstavu Mexické umění z čes-

kých sbírek, uspořádanou Národním muzeem v budově Náprstkova muzea.

Příběh Maxmiliána Habsburského, bratra císaře Františka Josefa I., se odehrál v letech 1864–1867. Mexiko, které v roce 1848 utrpělo porážku ve válce se Spojenými státy americkými, se již několik let zmítalo v občanské válce, v níž proti sobě stáli stoupenci starých monarchistických pořádků a liberálůvé. Od roku 1860 se v čele liberálů ujal moci Benito Juárez. Ten pak uskutečnil četné reformy, jimiž mimo jiné zbavil katolickou církev jejich dosavadních pozic. Evropské monarchistické režimy, které finančně podporovaly Juarézovy protivníky, se nechtěly smířit s utrpenou ztrátou. Koalice tvořená Anglií, Francií a Španělskem vyslala roku 1861 do Mexika intervenční jednotky, aby alespoň částečně získala nazpět své pohledávky. Juarézovi se však tuto koalici podařilo politickými prostředky rozbít, takže Anglie a Španělsko od intervence upustili. Francouzský císař Napoleon III.

se však nehodlal vzdát a pojal myšlenku učinit z Mexika vazalský stát. K dosažení tohoto cíle mělo sloužit zřízení císařství v této zemi. Napoleon nabídnul Maxmiliánovi, aby stanul v jeho čele. Maxmilián, kterého v roce 1859 bratr odvolal z funkce generálního guvernéra království lombardsko-benátského, se tuto lákavou nabídkou rozhodl přijmout. V dubnu roku 1864 opustil svůj zámek nedaleko Terstu, v němž by mohl se svou ženou Charlottou Belgickou bezstarostně strávit zbytek života, a společně s ní se vydal do dalekého Mexika. Pro podporu nového císařství byli v Rakouské monarchii naverbováni do Císařského mexického dobrovolnického sboru dobrovolníci, kterým byla po uplynutí vojenské služby přislíbena možnost usadit se na mexickém území. Maxmiliánovy idealistické představy o obnovení stability v zemi se brzy rozplynuly. Jako císař měl v zemi minimální podporu a svým nediplomatickým odmítnutím navrácení Juarézem zabaveného majetku si znepřátelil také katolickou církev. Poté, co v říjnu 1865 Maxmilián vydal nařízení o tvrdém postupu vůči republikánům, došlo k radikálnímu zhoršení poměrů v zemi. Od počátku roku 1866 začal Napoleon II. stahovat z Mexika své jednotky. V polovině tohoto roku již Maxmilián nebyl schopen platit vojenský sbor, takže byl nucen jej převést pod francouzské velení. Charlotta zatím odjela hledat pomoc do Evropy, avšak její audience u Napoleona a u papeže nebyly úspěšné. V důsledku velkého duševního vypětí propadla Charlotta duševní chorobě. Když se zpráva o tom dostala k Maxmiliánovi, rozhodl se vzdát svého úkolu a prchnout z Mexika. Na cestě jej však zastavili jeho příznivci a přemluvili k návratu. Nakonec ovšem věrnost Maxmiliánovi zachovala jen

malá část dobrovolníků. Napoleon zatím porušil smlouvu a odvolal všechny zbývající oddíly ze země. Maxmiliánova definitivní porážka se neodvratně přiblížila. V květnu 1867 byl zajat a spolu se svými dvěma generály dne 19. června 1867 v Querétaru na Zvonkovém vrchu popraven.

Členem Císařského mexického dobrovolnického sboru byl také František Kaska. Jako odvedenec rakouské armády vystudoval farmacii a stal se magistrem farmacie a doktorem chemie. Za svého působení v dobrovolnickém sboru v Mexiku byl jmenován Maxmiliánovým osobním lékárníkem a díky společné zálibě v přírodních vědách se stal zároveň jeho přítelem. Kaska byl mimořádnou osobností a dobře vycházel i se znepřátelenou stranou. Zároveň však zachoval věrnost Maxmiliánovi i po jeho smrti. V den Maxmiliánovy popravky dával každoročně sloužit zádušní mši a jeho památku připomínal také novinovými články. Kaska sehrál roli prostředníka při předávání daru Maxmiliánovým obhájcům od Františka Josefa. Po letech, kdy epizoda s Maxmiliánem byla již dávnou minulostí a bránila v navázání oboustranně výhodných hospodářských vztahů mezi Rakouskem a Mexikem, to byl opět Kaska, kdo zprostředkoval obnovu těchto kontaktů. Stal se oficiálním stavebníkem kaple vybudované na místě Maxmiliánovy popravky, ačkoliv ji tajně financovala mexická vláda a strana rakouská se na ní podílela.

Díky svým dobrým vztahům s republikány mohl Kaska zůstat v Mexiku i po pádu císařství a dokonce získal povolení provozovat zde lékárnickou praxi. Kaska pak v Mexiku shromažďoval předměty, které patřily Maxmiliánovi a Charlottě. Vystavená část sbírky, kterou odkázal Národnímu muzeu v Praze, obsahuje

kromě nádobí z císařské domácnosti, mexických řádů a portrétů Charlotty a Maxmiliána také bednu se stříbrnou stolní soupravou, darovanou Maxmiliánovi obhájci Palacioví. Sbíрка je dále obohacena o obrazy největšího mexického krajináře 19. století, J. M. Velasca, který byl Kaskovým přítelem. Výstavu pak doplňovaly další zajímavé exponáty, dokumentující tragické dobrodružství Maxmiliána a Charlotty, ale i osobnost dalšího hrdiny příběhu, doktora Františka Kasky.

K výstavě byl vydán katalog, jehož autory jsou PhDr. Lubomír Sršeň a PhDr. Dana Stehlíková, CSc. Záštitu nad výstavou převzali velvyslanec Spojených států mexických v České republice, Jeho Excelence pan Gonzalo Aguirre-Enrile, a ministr kultury České republiky, pan Pavel Dostál. *Vladislava Barhoňová*

120 Let Krajkářské školy

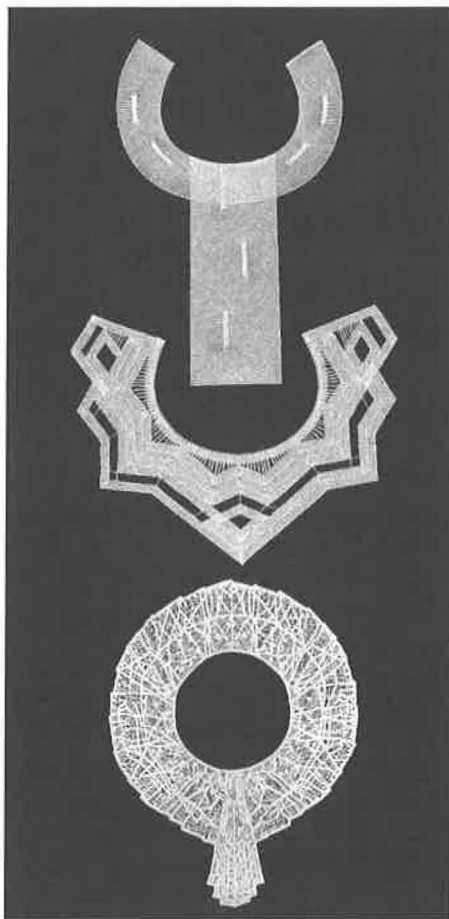
krajkářská tvorba, tkaní, tisk, textilní hračka

22. 11. – 26. 12. 1999, Velký sál Lp
22. 11. 1999 – 31. 1. 2000, Kaple Lp

Autor výstavy: PhDr. Jana Horneková
Komisař výstavy: PhDr. Jana Horneková

Výtvarná realizace: Jan Duspěva

Výstavu uspořádala Střední umělecká škola textilních řemesel v Praze u příležitosti 120. výročí založení vídeňské instituce k. k. Zentral-Spitzenkurs. Ta zastřešovala dosavadní krajkářské školy, z nichž první založila v roce 1767 císařovna Marie Terezie. V návaznosti na tuto strukturu vznikl v Československu v roce 1919 Státní ústav školský pro domácí průmysl. Střední umělecká škola textilních řemesel, působící v Praze od roku 1995, je pak poslední v řadě institucí vybudovaných na tomto základu.

Výstava měla být připomínkou historie českého krajkářství, ale také prezentací současného stavu výuky textilních řemesel v kurzech Školského ústavu umělecké výroby a ve Střední umělecké škole textilních řemesel, která v současné době postupně přebírá všechny funkce ŠÚUV. Svými pracemi byly připomenuty zakladatelské osobnosti (Emilie Paličkové, Boženy Rothmayerové, Bohumily Gruškovské aj.). Další vystavené krajky, výšivky a tapisérie pak představily současníky, působící v ŠÚUV v posledních